लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका
रूपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका, रुपन्देहीद्वारा प्रकाशित

खण्डः ६	संख्याः १२	मितिः २०७९/११/१४

भाग-२

लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिमको लुम्बिनी साँस्कृतिक नगर कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ।

सम्वत् २०७९ सालको कार्यविधि संख्याः १२

निजि जग्गाको माटो उत्खनन् तथा ओसारपसार सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावनाः

स्थानीयस्तरको विकास निर्माणको लागि माटोको सहज आपूर्ति गर्ने, सतह नमिलेको खेतियोग्य जग्गाको सतह मिलाउने, पोखरी निर्माण गर्दा बढी भएको माटो बिक्री वितरण गर्ने लगायतका कार्यहरूलाई व्यवस्थित र नियमित गर्न वाञ्छनिय भएकोले, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) तथा लुम्बिनी प्रदेश सरकारको नदीजन्य पदार्थ व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५ को परिच्छेद ३ को दफा ४ उपदफा १ ले दिएको अधिकार तथा मार्गनिर्देशन अनुसार लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका रूपन्देहीले निजी जग्गाको माटो उत्खनन् तथा ओसारपसार सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ लागू गरेको छ।

खण्ड १

निजी जग्गाको माटो उत्खनन् सम्बन्धी व्यवस्था

१. अनुमति नलिइ उत्खन्न कार्य गर्न नहुने

यस नगरपालिका भित्रका निजी जग्गाको माटो उत्खनन् तथा ओसारपसार गर्न यस नगरपालिकाको अनुमति नलिई उक्त कार्य गर्न गराउन पाइने छैन।

२. उत्खनन् अनुमति पत्रको प्रकृया

क) निजी जग्गाको माटो उत्खनन् तथा ओसारपसार गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले आवश्यक कागजातसहित सम्बन्धित वडा कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।

ख) सम्बन्धित वडाध्यक्षले स्थलगत अवलोकन गरी साँधियारहरू समेतको उपस्थितिमा सर्जीमिन गरी मुचुल्का तयार पारी मुचुल्कासहित नगरपालिकामा पठाउनुपर्नेछ।

ग) सम्बन्धित वडाको काम गर्ने जिम्मा पाएका नगरपालिका कार्यालयका प्राविधिक कर्मचारीले उत्खनन् गर्न चाहेको वा उत्खनन् हुनसक्ने परिमाण यकिन गरी सिफारिस गर्नुपर्नेछ।

घ) यसरी प्राविधिक कर्मचारीबाट उत्खनन् गर्न सकिने परिमाणसहित सिफारिस प्राप्त भई आएपछि नगरपालिका कार्यालयले नियमानुसारको राजस्व लिई अनुसूची १ को ढाँचामा उत्खनन् तथा ओसारपसार गर्ने अनूमित दिनेछ।

ङ) उत्खनन् अनुमतिपत्र प्रदान गर्दा उत्खनन् गर्ने जग्गाको क्षेत्रफल, अनुमति दिएको अनुमानित परिमाण, ढुवानीका साधनको नं. उत्खनन् गरी ढुवानी गर्ने अवधि ढुवानी गरी लैजाने स्थान स्पष्ट रूपमा लेखिदिनु पर्नेछ।

३. निवेदन साथ पेश गर्नुपर्ने आवश्यक कागजपत्रहरू

क) उत्खनन् हुने जग्गाको जग्गाधनी प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि

ख) उत्खनन् हुने जग्गाको ब्लु प्रिन्ट वा नापी नक्सा

ग) जग्गाधनीको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

४. उत्खनन् मापदण्ड तथा पालन गर्नुपर्ने शर्तहरू

क) सार्वजनिक जग्गा, बस्ती, बाटो, स्कुल, मन्दिर, नदी, ताल, पोखरी, आदि क्षेत्रको ३०० मिटर वरपर तथा सार्वजनिक जग्गाबाट माटो उत्खनन् गर्न पाइने छैन।

ख) नगरपालिकाको अनुगमन समितिले उत्खनन् र ओसारपसार सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ। उत्खनन् गर्ने पक्षले अनुगमन समितिले दिएको निर्देशन पालना गर्नुपर्ने छ।

ग) मापदण्ड विपरित कार्य गरेमा अनुगमन समितिले उत्खनन् कार्यमा रोक लगाई उत्खनन् तथा ढुवानी कार्यमा प्रयोग भएका साधन नियन्त्रणमा लिन सक्नेछ।

घ) खेतको सतह मिलाउने प्रयोजनको लागि उत्खनन गरेको भएमा सँधियारहरूको खेतको सतहको प्रतिकुल हुने गरि उत्खनन् गर्न पाईने छैन।

ङ) माटो उत्खनन् गर्दा ३ फिटभन्दा बढी गहिरो हुने गरी उत्खनन् गर्न पाइने छैन।

च) उत्खनन् गर्ने कार्य दिनको समयमा मात्र गर्नुपर्नेछ।

छ) माटो उत्खनन् तथा ओसारपसार गर्दा अनुसूचि १ र अनुसूचि २ बमोजिमको अनुमति पत्र साथमा राख्नु पर्नेछ।

ज) उत्खनन् कार्य समाप्त भए पछि जुन उद्देश्यका लागि उत्खनन् गरिएको हो सो उद्देश्य अनुरूपको कार्य प्रारम्भ गर्नुपर्नेछ।

झ) निजी जग्गामा उत्खनन् गर्दा छेउछाउमा रहेका सार्वजनिक, सरकारी, पर्ति तथा वन क्षेत्रको जग्गामा उत्खनन् गर्न पाईने छैन।

ञ) पोखरी खन्ने क्रममा माटो बाहेकका नदीजन्य पदार्थ मिस्कट, बालुवा, गिट्टी आदि निस्केमा तत्काल उत्खनन् कार्य बन्द गरी नगरपालिकालाई सोको जानकारी दिनुपर्नेछ।

खण्ड २
माछा पोखरी उत्खनन् सम्बन्धी व्यवस्था

१. **अनुमति लिनुपर्नेः** यस नगरपालिका भित्र निजी जग्गामा माछापोखरी खन्नका लागि यस नगरपालिकाको अनुमति लिनुपर्नेछ।

२. **उत्खनन् अनुमति पत्रको प्रक्रिया**

क) माछापोखरी खन्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले आवश्यक कागजात सहित सम्बन्धित वडा कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

ख) अनुमतिका लागि पेश गर्दा पोखरी खन्दा निस्केको माटो त्यही पोखरी वरिपरि व्यवस्थापन गर्ने हो वा बढी माटो बेचबिखन गर्ने हो पत्रमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ।

ग) यदि बढी माटो बेचबिखन गर्ने हो भने सोको अनुमानित परिमाण समेत निवेदनमा यकीन गर्नुपर्नेछ।

घ) यसरी प्राप्त निवेदनमा सम्बन्धित वडाध्यक्षले स्थलगत अवलोकन गरी सँधियारहरू समेतको उपस्थितिमा सर्जमिन गरी मुचुल्का तयार पारि नगरपालिकामा पठाउनु पर्नेछ।

ङ) नगरपालिका कार्यालयले पोखरी बनाई बढी हुन सक्ने माटो ओसारपसारका लागि राजश्व तिरेर अनुमति लिनुपर्ने शर्तसहित पोखरी खन्ने कार्यको लागि अनुमति दिनेछ।

च) पोखरी खन्ने ब्यक्तिले पोखरी निर्माण पश्चात बढी हुने माटो ओसारपसारको लागि नगरपालिका कार्यालयमा पुन अनुमति माग गर्नुपर्नेछ।

छ) पोखरी खन्ने क्रममा माटो बाहेकका नदीजन्य पदार्थ मिस्कट,बालुवा, गिट्टी आदि निस्केमा तत्काल उत्खनन् कार्य बन्द गरी नगरपालिकालाई सोको जानकारी दिनुपर्नेछ।

ज) सम्बन्धित वडाको काम गर्ने जिम्मा पाएका नगरपालिका कार्यालयका प्राविधिक कर्मचारीले पोखरी बनाई बढी भएको माटोको नापजाँच गरि परिमाण यकीन गरि सिफारिस गर्नुपर्नेछ।

झ) यसरी प्राविधिक कर्मचारीबाट उत्खनन् गर्न सकिने परिमाण सहितको सिफारिस प्राप्त भई आए पछि नगरपालिका कार्यालयले नियमानुसारको राजस्व लिई अनुसूची १ को ढाँचामा ओसारपसार गर्ने अनुमति दिनेछ।

ञ) ओसारपसार अनुमतिपत्र प्रदान गर्दा ओसारपसार गर्ने माटोको अनुमानित परिमाण, ढुवानीका साधनको नं. ढुवानी गर्ने अवधि, ढुवानी गरि लैजाने स्थान स्पष्ट रूपमा लेखिदिनुपर्नेछ।

३. निवेदन साथ पेश गर्नुपर्ने आवश्यक कागजपत्रहरू

क) उत्खनन् हुने जग्गको जग्गा धनी प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

ख) उत्खनन् हुने जग्गाको ब्लु प्रिन्ट वा नापी नक्सा

ग) जग्गाधनीको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

घ) मत्स्यजोन कार्यालय रूपन्देहीको सिफारिस पत्र वा नगरपालिकाको कृषि विकास शाखाको सिफारिस पत्र।

४. पोखरी निर्माण मापदण्ड

क) बस्ती, बाटो, स्कुल, मन्दिर नदी पोखरी आदिबाट ५०० मिटर वरिपरि क्षेत्र वरपर पोखरी खान्न पाईनेछैन।

ख) मापदण्ड विपरित कार्य गरेमा अनुगमन समितिले उत्खनन् कार्य रोक लगाई उत्खनन् तथा ढुवानी कार्यमा प्रयोग भएका साधन नियन्त्रणमा लिन सक्नेछ।

ग) माछापोखरीको निर्माण गर्दा पोखरीको गहिराई बढीमा ६ फुट भन्दा बढी हुनेछैन।

घ) साँधबाट कम्तिमा १.५ मिटर छाडेर मात्र पोखरी खन्नुपर्नेछ।

ङ) उत्खनन् गर्ने कार्य दिनको समयमा मात्र गर्नुपर्नेछ।

च) अनुगमन समितिले उत्खनन् र ओसारपसार सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन पालना गर्नुपर्नेछ।

छ) उत्खनन् गर्नुपरेमा नगरपालिकाको अनुगमन समितिले सो क्षेत्रको स्थलगत अनुगमन गरि पर्यावरणीय तथा नदी सुरक्षाको दृष्टिले उत्खनन् गर्न दिन सकिने वा नसकिने विषयमा सिफारिस गरेपछि सकिने भएमा मात्र उत्खनन् अनुमति दिन सकिनेछ।

खण्ड ३

उत्खनन् तथा ढुवानी गर्ने सवारी साधनको दर्तासम्बन्धी व्यवस्था

१. **वार्षिक अनुमति लिनुपर्ने**

क) निजी जग्गाबाट उत्खनन् तथा ढुवानी गर्न चाहने सवारी धनीले राजश्व बुझाई नगरपालिकाको कार्यालयबाट तोकिएको चालु.आ.ब.का लागि सवारी साधन दर्ता गरी अनुमति लिनुपर्नेछ

२. **अनुमति सम्बन्धी प्रक्रिया**

क) यस्तो अनुमति लिनका लागि आफ्नो सवारीको साधनको कागजातहरूको फोटोकपी सहित निबेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

ख) नगरपालिका कार्यालयले कागजपत्रको जाँचबुझ गरी अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा सवारी साधन दर्ता गरी उत्खनन् र ढुवानीको लागि अनुमति दिनुपर्नेछ।

३. ढुवानी गर्ने सवारी साधनले त्रिपालले राम्रोसँग छोपेर र धूलो नउडाइकन ओसारपसार गर्नुपर्नेछ।

खण्ड ४

राजस्व सम्बन्धी व्यवस्था

१. निजी जग्गा वा पोखरीको माटो उत्खनन् तथा ओसारपसार गर्नका लागि देहाय बमोजिम राजश्व बुझाउनुपर्नेछ।

क) उत्खनन्मा माटो — प्रति घन फुट रु.३।-

ख) ढुवानीमा बाटो मर्मत सम्भार तथा प्रति टाली रु ६०।-
पर्यावरण शुल्क — प्रति ट्रक/टिप्पर रु.१५०।-

ग) सवारी साधन दर्ता तथा वार्षिक नविकरण

ट्र्याक्टर	वार्षिक रु. ३,०००।-
ट्रक/टिप्पर	वार्षिक रु १५,०००।-
स्काभेटर/जेसिवी	वार्षिक रु १५,०००।-

खण्ड ५
दण्ड जारिवाना सम्बन्धी व्यवस्था

१. यस कार्याविधि बमोजिम अनुमति नलिई कसैले निजी जग्गाको माटो तथा नदीजन्य पदार्थ उत्खनन् ओसारपसार तथा माछापोखरी निर्माण सम्बन्धी कार्य गरे वा गराएको पाइएमा यस कार्यालयले उत्खनन् तथा ओसारपसार कार्यमा प्रयोग भएका सवारी साधन र सामग्री नियन्त्रणमा लिई प्रत्येक पटकका लागि देहाय बमोजिम जरिवाना लिएर मात्र सवारी साधन छाड्नेछ।

प्रति ट्र्याक्टर	रु. ५,०००।-
प्रति ट्रक/टिप्पर	रु. १५,०००।-
प्रति जेसिवि	रु. २५,०००।-

खण्ड ६
विविध

१. यो कार्याविधिमा भएका प्रावधानहरू लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका क्षेत्रभित्र मात्र लागू हुनेछ।

२. अन्य गाउँ/नगरपालिकामा राजश्व बुझाई उत्खनन् तथा ओसारपसार गर्न अनुमति लिएका सवारी साधनले यस नगरपालिका क्षेत्रको बाटो प्रयोग गरी ओसारपसार गर्नुपरेमा नाकामा राजस्व बुझ्न बसेका कर्मचारीलाई सोको कागज प्रमाण देखाई बाटो मर्मत सम्भार तथा पर्यावरण दस्तुर मात्र बुझाएर ढुवानी गर्न सक्नेछन्।

३. यदि कुनै बाटो वा नाकामा कर्मचारी नभएको खण्डमा सम्बन्धित वडा कार्यालयमा राजश्व बुझाउन सकिनेछ।

४. यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका कुरा यसै बमोजिम र नभएका कुराहरूको हकमा प्रचलित कानून र लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिकाले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ।

अनुसूची–१

खण्ड १ को दफा २ (घ) तथा खण्ड २ को दफा २ (झ) सँग सम्बन्धित

लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका, रूपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश

प.सं. मिति.........................

च.न.

श्री जो जससँग सम्बन्धित छ।

विषयः माटो उत्खनन् गरी ढुवानी गर्ने अनुमति दिईएको।

प्रस्तुत विषयमा.......................................को नाममा दर्ता कायम रहेको लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका वडा नं.........कित्ता नं.................को जग्गा क्षेत्रफल ....|.......|........ बाट देहाय बमोजिमको शर्तको अधिनमा रही माटो उत्खनन् गरी ढुवानी गर्न अनुमति दिईएको व्यहोरा सम्बन्धित सबैलाई जानकारी गराईन्छ।

तपसिल

विषयः माटो उत्खनन् गरी ढुवानी गर्ने अनुमति दिईएको।

१. अनुमति लिने मुख्य ब्यक्तिको नामः
   ठेगानाः ....
   सम्पर्क नं.ः ....
२. माटो उत्खनन् गर्ने जग्गाको चारैतर्फका संधियारहरू
   पूर्व तर्फ ....
   पश्चिम तर्फ ....
   उत्तर तर्फ ....
   दक्षिण तर्फ ....

३. उत्खनन् गरी ढुवानी गर्ने अनुमानित परिमाणः .... घनफिट

४. राजस्व बुझाएको विवरण

क. प्राकृतिक स्रोत (माटो) को राजस्व प्रति घनफुटको दरले रु...............................

ख. पर्यावरण तथा बाटो मर्मत दस्दुर प्रति टाली/ट्रक/टिप्पर रु ....।- का दरले रु..... .... मिति ....

र.नं..............बाट बुझाएको जम्मा राजस्व रु..

५. उत्खननमा प्रयोग हुने साधनहरू

६. ढुवानीमा प्रयोग हुने साधनहरू

७. ढुवानी गरि लैजाने स्थान र प्रयोग हुने मुख्य बाटो

८. उत्खनन् र ढुवानीका लागि समयावधिः मिति .... देखि .... सम्म

बोधार्थः

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रुपन्देही

श्री जिल्ला प्रहरी कार्यालय, रुपन्देही

श्री इलाका प्रहरी कार्यालय, लुम्बिनी

नोटः ढुवानीका साधन हेरफेर गर्नुपरेमा वा ढुवानी गर्ने म्याद समाप्त भएमा यस कार्यालयलाई जानकारी गराई अनुमति लिनुपर्नेछ।

अनूसूची–२

खण्ड ३ को दफा २ (ख) सँग सम्बन्धित एवम खण्ड ३ को दफा २ (ख) सँग सम्बन्धित

लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

रूपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश

निजी जग्गाको माटो उत्खनन् तथा ओसारपसार अनुमति पत्र

यस कार्यालयको मिति .... को निर्णय बमोजिम तपाईलाई निम्न बमोजिमको शर्त पालन गर्ने गरी निजी जग्गाको माटो उत्खनन् तथा ओसारपसार गर्न अनुमति प्रदान गरिएको छ।

अनुमति सम्बन्धि विवरण अनुमति पत्र नं.

१. अनुमति प्रदान गरिएको साधनः

२. यान्त्रिक साधन धनीको नाम थरः

ठेगानाः जिल्ला न.पा./गा.पा

दर्ता नं. सम्पर्क नं.

३. अनुमति प्रदान गरिएको मितिः

४. अनुमति कायम रहने मितिः

५. अनुमति दिने अधिकारीको दस्तखतः

नाम थरः

पदः

नवीकरण सम्बन्धी विवरण

नवीकरण गरेको मिति म्याद कायम रहने मिति नवीकरण दस्तुर रु. बुझाएको

नगदी र.नं. नवीकरण गर्ने अधिकारीको दस्तखत

अनुमति प्राप्त व्यक्ति/साधनले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू

१. यो अनुमति विशुद्ध निजि जग्गा धनी र चौकिल्लाका सधियारको सहमतिमा निजी जग्गा उत्खनन् गरी निस्कने माटो मात्र ओसारपसार गर्नका लागि प्रदान गरिएको छ। उत्खननका क्रममा भूगर्भबाट माटो बाहेका अन्य वस्तु (बालुवा मिस्कट गिट्टी लगायतका अन्य खनिज पदार्थ) निस्केमा तत्काल उत्खनन कार्य बन्द गरी लु.साँ.न.पा लाई जानकारी गराउनुपर्नेछ।

२. यो अनुमति पत्रवालाले सार्वजनिक जग्गा, ताल, पोखरी, वन क्षेत्र, नदी प्रणाली र नदी किनारादेखि ३०० मिटर, मठ मन्दिरको जग्गा र अन्य कुनै पनि प्रकारको सरकारी जग्गा उत्खनन् गर्न पाउने छैन।

३. यो अनुमति पत्र साथमा नराखी माटो उत्खनन् तथा ओसारपसार गर्न पाईने छैन।

४. यो अनुमति पत्र अनुसार उत्खनन् गर्दा बढीमा ३ फीट भन्दा गहिरो हुने गरी उत्खनन् गर्न पाइने छैन। सो भन्दा गहिरो उत्खनन् गर्नुपर्ने भएमा उत्खनन् गर्नुको कारणसहित जग्गा धनीको सहमति लिई लु.साँ.न.पा. को पूर्व स्वीकृत लिनु पर्नेछ।

५. यो अनुमति पत्रको म्याद सकिनु पहिले नै नवीकरण गराउनु पर्नेछ। म्याद सकिएको ३० दिनभित्र नवीकरण गराएमा लाग्ने दस्तुरको १० प्रतिशत थप दस्तुर तिरी नवीकरण गराउन सकिनेछ। म्याद सकिएको ६० दिन भित्र नवीकरण गराएमा लाग्ने दस्तुरको २५ प्रतिशत र ६० दिनदेखि ९० दिनसम्मलाई ५० प्रतिशत थप दस्तुर तिरी नवीकरण गराउन सकिनेछ। म्याद सकिए ९० दिन पश्चात लाग्ने दस्तुरको १०० प्रतिशत थप दस्तुर तिरी नवीकरण गराउन सकिनेछ।

६. अनुमति उत्खनन् पत्र नलिई वा अनुमति पत्र लिएता पनि उल्लेखित शर्त पालना नगर्ने उत्खनन् तथा ओसारपसार कर्तालाई लु.साँ.न.पा.को निर्णय बमोजिम जरिवानासहित थप कारवाही हुनेछ।

७. माथि जे सुकै उल्लेख भएता पनि माटो बाहेक बालुवा मिस्कट भस्कट गिट्टी आदि उत्खनन् तथा ओसारपसार एवं बिक्री वितरण गरेको पाइएमा प्रति १०० घन फिटको रु. २५०००।- का दरले जरीवाना गरि असुल उपर गरिनेछ।

८. यस लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका भित्र दर्ता भएको जे.सी.बी./टिप्पर/टेक्टर मात्र सञ्चालन गर्न पाइनेछ।

९. लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिकाले उल्लेखित शर्तहरू अनुगमन गर्नुकासाथै यो अनुमति प्राप्तकर्ताले लु.साँ.न.पा. को समन्वयमा कार्य गर्नुपर्नेछ।

बोधार्थः

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रुपन्देही

श्री जिल्ला प्रहरी कार्यालय, रुपन्देही

श्री इलाका प्रहरी कार्यालय, लुम्बिनी

नोटः ढुवानीका साधन हेरफेर गर्नुपरेमा वा ढुवानी गर्ने म्याद समाप्त भएमा यसै कार्यालयलाई जानकारी गराई अनुमति लिनुपर्नेछ।

आज्ञाले

भूपेन्द्र पाण्डेय

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत